

A FA IPARI FELDOLGOZÁSÁNAK FŐ CÉLKITŰZÉSEI A KÖVETKEZŐ TERVIDŐSZAKBAN

Dr. Madas
András

Az elmúlt 25 esztendő alatt célratörő és következetes munkával jelentősen növeltük hazánk erdőterületét, erdeink élőfakészletét, növedékét, javítottuk a fafajösszetételt és mindez most lehetővé, a népgazdaság növekvő igényei pedig szükségessé teszik a fa ipari feldolgozásának jelentős növelését.

Fakészletünk több mint negyedszázadon át történt rendszeres mennyiségi változása most nagyságrendi, *minőségi* változást igényel a fa ipari feldolgozásának irányában, méretében, szerkezetében, gyakorlatilag egész iparfejlesztési politikánkban.

Figyelmünk eddig elsősorban a bővített újratermelés feltételeinek megteremtésére irányult az erdőgazdaságokban, míg a faiparban lehetőségeink csak a farost- és forgácslaptermelés alapjainak megteremtését tették lehetővé. Fűrésziparunkat nem fejlesztettük, mert a mennyiségi igényeket a korszerűtlen fűrésziparunk is ki tudta elégíteni, a minőségi követelmények pedig nagyobb súllyal nem jelentkeztek. A fűrészipar termékeit feldolgozó másodlagos faipari üzemek is korszerűtlenek voltak és a végső felhasználóknál sem a fűrészipari termékek voltak kizárólag a minőségileg kifogásolható, korszerűtlen termékek. A cellulóz- és papíripar hazai bázis hiányában csak import anyag igénybevételel tudott fejlődni, ennek lehetőségei azonban korlátozottak voltak.

A tudatosan kialakított új helyzet főbb jellemzői a következők:

- Az élőfakészlet és a növedék folyamatos növelése következtében a fakitermelésünket — az 1920—1960 közötti stagnáló színvonalról elmozdítva — a következő negyedszázadban egyenletesen növelni tudjuk, tehát a faipar fejlesztésében a nyersanyag fokozódó mértékben áll rendelkezésre.
- Az iparifa-fogyasztás a nemzeti jövedelem növekedésével meghatározott összefüggésben szintén nő, tehát a kereslet a hazai piacon erőteljesen fokozódik. A fogyasztás szerkezete jelentősen változik, mert a hagyományos ter-

1. táblázat

Az erdőterület és a kitermelhető fatömeg várható alakulása

	M. e.	1920— 38 ¹ átlag	1947— 60 ¹	1970 ¹	1980 ²	1990 ²	2000 ³
Erdőterület	millió ha	1,1	1,2	1,5	1,6	1,7	1,8
Kitermelhető fatömeg (bruttó)	millió m ³	3,5	3,5	6,0	7,6	8,2	8,8

¹ Tényszámok.

² A hosszútávú tervkonceptió számai.

³ Prognózis.

Az iparifa-fogyasztás várható alakulása

	M. e.	1920— 38	1950	1960	1970	1980	1990	2000
Iparifa összesen	GFE millió m ³	2,1	2,8	3,9	6,0	7,5	8,5	10,0
Ebből:								
fűrészáru	millió m ³	.	1,6	1,7	1,8	.	.	3,5
papír-karton	millió m ³	.	0,3	0,6	1,4	.	.	4,4
lemezek	millió m ³	.	—	0,1	0,5	.	.	1,1
egyéb iparifa	millió m ³	.	0,9	1,5	2,3	.	.	0,9

mékek — a fűrészáru és egyéb iparifa — együttes fogyasztása csak mérsékelten, évi 1—1,2⁰/₀-kal nő, míg a korszerű termékek a papírkarton és a lemezek fogyasztása gyors ütemben, évi 4,5—5⁰/₀-kal növekszik. Ez egyben azt is jelenti, hogy az igen jelentős beruházásokat és technikai felkészülést igénylő termékek iránt nő elsősorban a kereslet.

- A világpiacon — közelebről az európai piacokon — a fa ipari termékei iránt az igény fokozódik. Európa (a Szovjetunió nélkül számítva) az 50-es évek közepéig lényegében önellátó volt, a térség exportja és importja kiegészítette egymást. Azóta Európa nettó importja állandóan nő és várhatóan a 3. táblázat szerint alakul. Ez a tendencia világosan jelzi, hogy a fabeszerezési gondok már ebből következően is határozottan növekedni fognak Európában, így nálunk is.

Európa nettó importjának várható alakulása

	M. e.	1955	1975	2000
Összes iparifa nettó importja .	GFE millió m ³	5	50	100—150

- Az 1973—74. években igen jelentős változások következtek be a nyersanyagárakban. Viszonylag rövid idő alatt — 1972. év végétől 1973 végéig — az olajárak az azelőtti két évtized viszonylag szilárd árszintjét elhagyva, az ötszörösére emelkedtek. Kisebb-nagyobb mértékben ezt követte a többi nyersanyagok áremelkedése is. A tőkés nyersanyagpiacokat jellemző angol nyersanyag-árindex változását a 4. táblázat szemlélteti. A nyersanyagárak átlagukban két év alatt a két és félszeresére nőttek. Ez nagyon nehéz helyzetbe hozta az olyan államokat, amelyek energia- és nyersanyagszükségletüket jelentős mértékben import útján biztosítják, mert ugyanazon meny-

A nyersanyagárak emelkedése a tőkés világpiacon

	1972 ápr.	1973 ápr.	1974 ápr.
Reuter árindex 1931. IX. 18. = 100	548	870	1374

nyiségű nyersanyagimportért most lényegesen több feldolgozott terméket kell adni mint eddig. Ez a cserearányromlás a külkereskedelemben kedvezőtlenül érinti a nyersanyagban szegény hazánkat is. A feldolgozott termékek közül azok ára emelkedett elsősorban, amelyeket a legjobban megdrágult nyersanyagokból termelnek (pl. egyes vegyipari termékek). A faipari termékek, cellulózpapír ára, termékektől függően változó mértékben — nagyjából a nyersanyagárak átlagos áremelkedésével arányosan — nőtt. Az árak növekedése és más tényezők súlyos gazdasági válságot bontakoztattak ki a tőkés világban, amelynek következtében a termelés növekedése ezekben az államokban lelassult, ill. megállt, sőt helyenként visszaesett. Ez az árak bizonyos mértékű lemorzsolódására vezetett és komoly gondot okozott az exportáló államoknak a piacok telítettsége. A tőkés válságciklusok azonban az alaptendencián nem változtatnak és a jövőben reálisan számolhatunk a piacok felélénkülésével, a fogyasztás növekedésével. Erre időben fel kell készülnünk, mert a következő tervidőszakban a hazai ellátás fokozása mellett tovább kell növelnünk tőkés exportunkat.

- A fafeldolgozó iparágainkat eddig csak mérsékelten fejlesztettük, mert egyrészt még nem volt elegendő nyersanyagunk nagy, korszerű ipari üzemek létesítéséhez, másrészt a népgazdaság előtt álló feladatokat az ipar más területeinek fejlesztését tették szükségessé. Így a IV. öt éves terven — bár a tervezés egy előzetes szakaszában volt róla szó — a fafeldolgozó ipar komplex fejlesztése nem került a kiemelt programok közé. Mindezek következtében növekszik a késztermékek importja és egyidejűleg nő a feldolgozatlan hengeresfa exportja papírfa formájában olyan helyzetben, amikor az iparifa szükségletünk 75—80%-át importálnunk kell.

Az előzőekben felsorolt tényezők és szempontok lehetővé teszik, hogy egyértelműen meghatározzuk feladatainkat a következő időszakban ezen a területen. Abból kell kiindulnunk, hogy mind közép-, mind hosszútávú népgazdasági érdekeket jelent a fának mint újratermelhető nyersanyagnak magas fokú ipari feldolgozása, mert ezzel bővítjük amúgyis szegényes nyersanyagforrásainkat, hazai szükségleteket elégítünk ki, tőkés importot pótolunk, tekintve, hogy a szocialista államokból származó importunkat a jelenlegi színvonal felett csak olyan feltételek mellett tudjuk növelni, amelyek közelítenek a tőkés import beszerzési nehézségeinkhez. A faiparfejlesztés és a faipari termelés importtartalma viszonylag alacsony, tehát lényegében minden tényező az iparfejlesztés lényeges meggyorsítása és kiszélesítése mellett szól.

Az egyes területeken a következő célokat lehet előírni.

A fűrészüzemek rekonstrukciója

Fűrésziparunk lényegében az első világháború előtt alakult ki, zömében a Tiszán és Dunán tutajon érkező fa feldolgozására épült üzemekben (Budapest, Szolnok, Szeged). A két világháború között az üzemek elhelyezésében és alapanyagellátásában lényeges változás nem következett be, de az új helyzetnek megfelelően a hazai nyersanyagbázison is megindult a fűrészipar fejlődése (Ládi, Lenti stb.).

A második világháború után új helyzet alakult ki. A környező államok is gyors ütemben fejlesztették faiparukat, ezért a rönkszállítás gyakorlatilag megszűnt azokból az államokból, amelyek eddig a fűrészüzemek fő ellátói voltak. A fűrészipar államosításakor 1949-ben jelentős mértékű centralizálás történt, néhány nagy fűrészüzemben vonták össze a gépeket és egy sor kis üzemet leállítottak, a gépeket leszerelték. A fakitermelés növelése, a válasz-

ték bővülése azonban szükségessé tette a leszerelt kisüzemek visszaállítását és így alakultak ki az 50-es évek végére a fagyártmányüzemek. A Szovjetunió viszont növelte rönkszállításait és így a határállomás körzetében, Szabolcs megyében alakult ki egy új fűrészüzemi centrum. Az így kialakult fűrésziparra a 70-es évek elején az volt a jellemző, hogy mennyiségileg ki tudta elégíteni a hazai és importrönk felvágásából adódó követelményeket, de nem volt alkalmas arra, hogy méretpontos, száraz fűrészárut és a bútoripar vagy építőipar részére alkatrészt gyártson.

A IV. ötéves terv időszakában — a meghozott intézkedések nyomán — fokozott igények jelentkeztek a fűrészipar felé. A tervidőszakban megtörtént a bútoripar rekonstrukciója és ez azt jelentette, hogy ennek megfelelően a fűrészipartól most már méretpontos, száraz fűrészárut és növekvő mértékben felkészterméket, alkatrészt igényelt. Ugyancsak megtörtént az építőipar korszerűsítése és ez szintén fokozott minőségi igényt támaszt a fűrésziparral szemben. E mellett a tervidőszak első felében a tőkés piacokon igen erős konjunktúra alakult ki, ami párosult a nagyobb fakitermelési lehetőségeinkkel. Ez lehetővé tette a tőkés export megindulását és gyorsütemű növekedését. A tőkés piacok azonban szigorú minőségi igényekkel léptek fel. Ezeknek az igényeknek a kielégítésére fűrésziparunk már nem bizonyult alkalmasnak. Mindezek mellett most már fel kell készülni az elmúlt két évtized alatt telepített nyárasok fűrészipari alapanyagának feldolgozására is.

Igy vált szükségessé, hogy a IV. ötéves terv második felében kidolgozzuk a fűrészipar rekonstrukciójának főbb irányelveit és ezt a rekonstrukciót meg is kezdjük. Maga a rekonstrukció végrehajtása azonban alapvetően az V. ötéves terv feladata.

Az elvégzett sokoldalú vizsgálatok azt mutatják, hogy a hazai viszonyok között, amikor a sok fafajból álló, lombos rönköt kell feldolgoznunk, az egyes tájakon három üzem nagyság típusból kell a legmegfelelőbbet kiválasztanunk.

Nagyüzem 50—100 ezer m³ lombos rönk feldolgozására.

Az alkalmazott technológiában a rönktér teljes gépesítését kell megoldani általában bakdaruval, amely alkalmas mind a vasúti kocsikon, mind a tehergépkocsikon érkező rönk, ill. készáru le- és felrakására. A csarnokban a keretfűrészek és a rönkvágó szalagfűrészek kombinációit kell általában alkalmazni, a lombos rönk lehető legnagyobb értékkihozatalának biztosítására. Az ilyen üzemekben általában fel kell készülni az alkatrészgyártás megvalósítására is és az üzemet szárítóberendezéssel is el kell látni. Ezek a feltételek azonban általában csak fokozatosan építhetők ki.

Középzemek 15—50 ezer m³ lombos rönk feldolgozására.

Ezek az üzemek technológiai szempontból hasonlóak a nagyüzemekhez, de nem feltétlenül szükséges az alkatrészgyártás és szárítás megvalósítása és elképzelhető, hogy egyes esetekben csak egy fűrészszel — vagy kerettel vagy szalagfűrészpárral — dolgoznak.

Kisüzemek 15 ezer m³ alatti lombos rönk feldolgozására.

Rendszerint csak egy fűrészgéppel rendelkeznek és általában alacsonyabb rendű, gyengébb minőségű, rövid méretű alapanyagot dolgoznak fel. Gépesítésük jóval kisebb mértékű, továbbfeldolgozás és szárítás az üzemben nem történik. Ezeknek a termékei vagy közvetlenül mennek felhasználásra, vagy pedig továbbfeldolgozásra a közép-, ill. nagyüzemekbe.

A feldolgozott rönk mennyisége a végzett számítások szerint a fejlesztés után az alábbiak szerint fog megoszlan:

nagyüzemek az összes rönkmennyiség 60%-át,
közéüzemek 32%-át,
kisüzemek pedig 8%-át fogják feldolgozni.

A rekonstrukció keretében az alábbi fő célkitűzéseket kell megvalósítani:

- A rekonstrukcióval együtt meg kell oldani a termelés jelentős koncentrációját. Az állami szektor kezében levő jelenleg kerekén 170 üzem helyett mintegy 80, vagy ennél is kevesebb üzembe kell összpontosítani a termelést. Ennek során az arra alkalmas 15—18 üzemben végre kell hajtani a teljes rekonstrukciót. Ezek kapacitását a jelenlegi kb. 400 ezer m³-ről 900 ezer m³-re kell növelni. A többi üzemben meg kell teremteni a korszerű szinten tartás minimális feltételeit. A korszerűtlen, munkaegészségügyi szempontból sem megfelelő fagyártmányüzemek zömét a tervidőszak végéig le kell állítani.
- A fejlesztést s egyben a rekonstrukciót a területileg érdekelt valamennyi termelő szektor (tsz, állami gazdaság, állami erdő- és fafeldolgozó gazdaságok) közös érdekeltiségén alapuló kooperációjában az adott gravitációs körzet összes faanyagának az állami erdőgazdaságok nagyobb kapacitású üzeibe történő koncentrálásával kell megvalósítani. A rekonstrukció előrehaladásával az évente néhány száz m³-t termelő, gazdaságtalanul működő termelőszövetkezeti fagyártmányüzemek további működésére nincs szükség, mert a szövetkezetek kedvezőbb feltételek mellett dolgoztathatják fel értékes rönkanyagukat a rekonstruált állami fűrészüzemekben.
- Rekonstrukcióra kerülő üzemekben, fejlett technológia alkalmazása révén meg kell teremteni a feltételeket a méretpontos vágásra, meg kell oldani az anyagmozgatás korszerű gépesítését, a hulladék hasznosítását és a korszerű követelményeknek megfelelő szociális ellátást is biztosítani kell.
- A bútortipar, az építőipar és az export igényeivel összhangban a fűrészek mesterséges szárítóképességét is a jelenlegi 100 ezer m³-ről mintegy 150—160 ezer m³-re kell bővíteni, és a lombos gömbfát feldolgozó üzemekben 32—36 ezer m³ félkész és kész bútoralkatrészes szabó és továbbfeldolgozó kapacitást kell létrehozni.

A fűrészüzemek rekonstrukcióját lehetőleg úgy kell végrehajtani, hogy az egybeesék a hosszúfás közelítési és szállítási technológia bevezetésével. Így az alsó rakodó lényegében a fűrészüzemek területén lesz kialakítható és egybe fog esni a fűrészüzemek rönkterével. Így a rekonstrukció következtében a rendelkezésre álló fűrészüzemi alapanyag mennyiségéből növelni lehet a kihozatalt, javítható lesz a fűrészipari termelés választék-összetétele, emelkedni fog az árukibocsátás készletállományi foka, az előállított fűrészarú növekvő hányada továbbfeldolgozásra kerül.

Mindezeknek együtt a népgazdasági előnyökön kívül a fűrészüzemek jövedelmezőségét is növelniük kell.

A farost- és forgácslemezyártás fejlesztése

A farost- és forgácslemeziparban az elmúlt 2 évtized alatt sikerült európai méretekben is korszerű nagyüzemeket létesítenünk, amelyek nemzetközi szempontból is jelentős fejlesztést értek el a lombos nyersanyagok hasznosítása területén. A hazai igények növekedése és a rendelkezésre álló nyersanyag le-

hetővé és egyben szükségessé teszi, hogy mindkét iparágunkat az V. ötéves tervben is továbbfejlesszük.

A forgácslapgyártásban be kell fejezni a vásárosnaményi forgácslapgyár rekonstrukcióját. Szombathelyen egy új termék, a cementkötésű forgácslap bevezetését tervezzük, ami biztosítaná az építőipar számára a korszerű válaszfal megoldását és egyben megteremtené a faházépítés minden szempontból kielégítő alaptermékét is. Emellett végre kell hajtunk Szombathelyen a II. sz. gyáregység rekonstrukcióját is. Ezek a fejlesztések összesen mintegy 80 ezer m³-rel növelik a forgácslaptermelést az ötéves terv időszakára alatt. Ez valamivel kisebb a IV. ötéves tervben megvalósított 100 ezer m³-es növekedésnél. Ezért azt tervezzük, hogy — a népgazdaság érdekeivel és lehetőségeivel összhangban — egy új forgácslap gyáregységet is létesítünk Szombathelyen, a tőkés export fokozására biztosított feltétel igénybevételével.

A farostlemezyártásban fontos feladat az V. sz. — cserfára alapozott — gyáregység üzemzavarainak végleges kiküszöbölése. Itt arra számítunk, hogy az új nyersanyag, a cser és az új osztrák technológia bevezetésével összefüggő nehézségek leküzdésével, lényegében a következő évben biztosítjuk a feltételeit az optimálisan elérhető 50 ezer t kapacitás kihasználásához. Emellett a hazai igények, valamint az északi hegyvidék nyersanyag lehetőségei szükségessé teszik egy új, nagy farostlemezyár létesítését is, új telephelyen. Ennél a nagyszabású vállalkozásnál elsősorban azzal számolunk, hogy a lengyel fél korszerű, komplett üzemet szállít és épít fel; a feltételek kidolgozása és a szükséges tárgyalások most vannak folyamatban.

Mindezeket egybevetve látnunk kell, hogy az V. ötéves tervben a fa ipari feldolgozására az eddigieknél jelentősebb erőfeszítéseket kell tennünk mind a technológiai tervezés, mind a kivitelezés, mind a pénzügyi feltételek megteremtése területén.

A cellulóz- és papíripar fejlesztése

Az OMFB prognózisok szerint a papír és kartonfogyasztás várható mennyisége valamint összetétele az 5. táblázaton feltüntetettek szerint prognosztizálható. Az író- és nyomópapír, valamint rotációs papír fogyasztásának növekedése esetenként és időnként adminisztrációs intézkedésekkel korlátozható és

A hazai papír- és kartonfogyasztás várható alakulása
(kg/fő)

5. táblázat

	1970	1975	1990	Nyugat-Európa átlaga 1970	KGST prognosztizált átlaga 1990
Rotációs papír	4,1	4,7	7,3	.	.
Író-nyomó papír	9,7	12,5	20,5	.	.
Hullám alap-papír	10,0	14,3	23,2	.	.
Egyéb papír	2,5	3,6	6,7	.	.
Karton- és papírolemez	9,0	9,9	17,7	.	.
Összesen	42,7	53,0	100,0	100	96

a nyugati világban tapasztalható gazdasági válság fékezheti a hazai csomagolóeszközök felhasználásának növekedését rövidebb távon, bizonyos luxus-jellegű csomagolóeszközök fogyasztása csökkenhet is. Hosszabb távon azonban a csomagolás céljait szolgáló papír és kartonfélék fogyasztásának növekedése a nemzeti jövedelem növekedésével arányosan fokozódik majd, mert ellenkező esetben a nemzeti jövedelem növekedése is kétségessé válhat — az árukat nem lehet becsomagolni és nem lehet elszállítani. Ezért a fogyasztási számok bizonyos határok között reálisnak tekinthetők. A termelésre vonatkozó variánsok közül kiválasztva azt, amelyik a jelenlegi állapothoz képest előrelépést jelent a hazai nyersanyagfeldolgozásban és az önellátás fokának növelésében, a 6. táblázaton bemutatott elképzelésekhez jutunk. Ezen kívül számításba kell venni még — növekvő arányban — kereken 320 000 t papírhulladék felhasználását is 1990-ben.

6. táblázat

A hazai papír- és kartontermelés célszerű fejlesztése

	M. e.	1970	1990
Papír- és kartontermelés	1000 t	259	790
Papír és karton import	1000 t	214	440
A hazai termelés részaránya a fogyasztásban	%	58,6	69,3
Rostos féltermék (cellulóz, félcellulóz, facsiszolat) ...	1000 t	104	245
Rostos féltermék import	1000 t	120	229
A hazai termelés részaránya a fogyasztásban	%	48	54

Altalában a papírtermelés gazdaságosabb, mint az erősen tőkeigényes cellulóztermelés, ennek eredménye, hogy a világban napjainkban nagyobb a papírgyártó kapacitás, mint a cellulózgyártóé. A 6. táblázat adatai is azt mutatják, hogy eddig is, ezután is *elsősorban a papírgyártás fejlesztésére törekszünk*. Ennek azonban van egy feltétele, éspedig az, hogy hosszú távon biztosítani tudjuk a papírtermeléshez szükséges cellulóz — hazai termelésen felüli — importját, lehetőleg kedvező konstrukcióban, a hazai termeléshez szükséges papírfát pedig lehetőleg hazai erdőkből termeljük ki. Meg kell említeni azt is, hogy a cellulózgyártás legkedvezőbb alapanyaga a fenyő, hazai erdőállományunk 90%-a pedig lombos, elsősorban kemény lombos fafajokból áll. Növeli a gondokat, hogy ma már az optimális cellulózipari kapacitások 200 000 t körül vannak, ami messze meghaladja a hazai lombosfa cellulóz szükségletet.

Mindezek alapján a papírszükségletek kielégítését és a növekvő hazai nyersanyag optimális hasznosítását csak *hosszú távon biztosított nemzetközi kooperációban lehet gazdaságosan megoldani*; enélkül a faimport a következő 15 évben elviselhetetlen tőkés devizaterhek okozhat népgazdaságunknak. Mindezekelőtt a papíripar fenyőcellulóz szükségletét kell biztosítani. A Szovjetunióval folytatott tárgyalások eredményeképpen anyagi eszközökkel — más szocialista államok mellett — mi is részt veszünk a Uszty-Ilimben létesülő nagykapacitású fenyőcellulózgyár építésében és ennek eredményeképpen hosszú távon évi 40 000 tonna fehérített szulfit cellulózt biztosítottunk papíriparunk számára.

Ezen kívül megegyezést kötöttünk a jugoszláviai Krsko cellulóz- és papírgyárral hosszú távra, amely szerint mi jelentős bankhitellel támogatjuk a cellulózgyár bővítését; az új kapacitások belépése után 20 éven át évente 40 000 tonna fehérített szulfit cellulózt fogunk kapni, 280 000 úrm különböző papírra

választékért. Ebből az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok közvetlen feladata évi — kerekén — 70 000 ürm nemesnyár és 35 000 ürm bükkpapírfára szállítása.

A Szovjetunióval kötött hosszúlejárátú szerződés hagyományos magyar termékekért, a jugoszláv Krsko céggel kötött pedig a hazai erdők papírfájáért biztosítja a papíripar fejlesztéséhez szükséges fenyőcellulóz döntő részét és így — a megfelelő fenyő/lombos arány biztosítása következtében — lehetővé válik a hazai nyár papírfából nyerhető cellulóz gazdaságos felhasználása is.

Mivel a rendelkezésre álló nyár papírfára alapozva itthon gazdaságos méretű kapacitást nem lehetett volna létesíteni, hosszúlejárátú szerződéseket kötöttünk a jugoszláv Sremska—Mitrovica-i cellulózpapírgyárral is, amelynek értelmében évi 300 000 ürm nyár papírfáért kerekén évi 40 000 tonna nyár cellulózt kapunk, szintén 20 éven keresztül.

A jugoszláv cégek által szállított cellulóz mennyiségben megfelel a papírfából termelhető mértéknek, értékben azonban — a piaci viszonyoktól függően változó mértékben — nagyságrendileg több mint a kétszerese. Az értékdifférenciát a kereskedelmi forgalomban más termékekkel kell kiegyenlítenünk.

A szocialista államok közötti kooperáció lehetőségeinek maximális igénybevitelével tehát sikerült mind a hazai cellulóz-papíripari fejlesztés, mind a hazai papírfára feldolgozás hosszútávú — nemzetközi mércével mérve is hatékony — módjait megtalálni. Az erdőgazdaság feladata most biztosítani, hogy a nyár papírfát az előírt határidőre, az előírt minőségben teljesítjük, mert a szerződések feltételei mindkét fél számára igen szigorúak; a késedelmet, lemaradást dollárban kell fizetni.

Ezért még ebben az évben ki kell alakítanunk a nyár papírfára termelés szervezeti, műszaki, pénzügyi, kereskedelmi feltételeit, ezek alapján a *nyárfát termelő állami és termelőszövetkezeti gazdaságoknak hosszútávú szerződést kell kötniük a szállításra*. Előreláthatóan az állami erdő- és fafeldolgozó gazdaságoknak kell elsősorban vállalniuk a termelés és felvásárlás megszervezését és ki kell alakítaniuk azokat a termelési rendszereket, amelyek biztosítani tudják a feladatok pontos és szakszerű megvalósításához szükséges technika hatékony alkalmazását. Az együttműködés formáinak kidolgozása során nagymértékben kell számításba venni a termelőszövetkezetek gépi eszközeit és munkajelét is.

Azt azonban nem téveszthetjük szem elől, hogy a cellulóz-nyárasok kizárólag az állami költségvetés eszközeiből valósultak meg és eddig is segítették a tsz-eket a területeik racionális hasznosításában, jövedelmük stabilizálásában. Most, hogy fokozatosan vágásra kerülnek ezek az állományok, ezeknek a népgazdasági tervekben eddig is meghatározott célt, a cellulóz és papírtermelést kell szolgálniuk — az esetleges üzemi spekulációk elkerülésével — a megadott feltételek mellett, megfelelő jövedelmet biztosítva a termelő üzemeknek.

7. táblázat

A hazai erdőgazdaság lombos papírfára szállítási kötelezettsége 1977 évtől kezdve (1000 ürm)

	Hazai papíripar	Jugoszláv kooperáció	Összesen
Bükk, gyertyán	75	35	110
Nyár	216	320	536
Összesen	291	355	646

Az eddig elmondottakon kívül Dunaújvárosban épül a szalmacellulózgyár telepén egy új 50 000 tonnás lombos félcellulózgyár és ehhez kapcsolódóan egy 100 00 tonnás kartongyár, amelyik hullámpapírt fog gyártani a vertikumban épülő hullámdoboz gyárnak. Ez a többször emlegetett „dunaújvárosi hullámpapírtikum”, amelynek papírfa szükségletét a hazai papírfa-termelésből biztosítjuk. A vertikumnak 1977. XII. 31-én kell belépnie a termelésbe, de a kormány a beruházás meggyorsítását írta elő.

Emellett szeretnének fenntartani az eddigi tőkés rostfa és papírfa exportunkat is legalább a jelenlegi szinten.

A fa ipari feldolgozásának növelésére irányuló célkitűzések azt jelzik, hogy a fafeldolgozó ágazatok fokozatosan a hazai feldolgozóipar és ezen keresztül népgazdaságunk egyre fontosabb, figyelemreméltóbb tényezőivé válnak. Az elmúlt negyedszázad alatt megteremtettük a feltételét a kitermelhető fatömeg növelésének, a korszerű technika világméretű fejlődése pedig lehetővé tette a hazánkban tenyésző sokféle lombos fafaj minden irányú felhasználását a feldolgozó iparágakban.

A nemzetközi kooperáció elősegítette a megfelelő termékszerkezet és a gazdaságos üzemenyagságok kialakítását.

Mindezek alapján az erdőgazdaság, feldolgozóipar, a fa bel- és külkereskedelmé most már nemcsak egymáshoz kapcsolódik szorosan a vertikumban, de egyre jobban kialakul a nemzetközi kooperáció.

Az erdőgazdaság így most kilép az eddigi meglehetősen lehatárolt szűk köréből és az eddigiéknél sokkal szervezettebben kapcsolódik a népgazdaság egészének fejlődésébe. Ezt kellő időben fel kell ismernünk és ennek megfelelően kell dolgoznunk a következő időszakban.

Д-р Мадас А.: ГЛАВНЫЕ ЦЕЛИ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПЕРЕРАБОТКИ ДРЕВЕСИНЫ НА ПЕРИОД СЛЕДУЮЩЕГО ПЯТИЛЕТНЕГО ПЛАНА

Положение переработки древесины в Венгрии характеризуется следующими:

- на основании принятых за последние 25 лет мер, в течение ближайших 25 лет можно будет считаться с тем, что в нашем распоряжении будет иметься древесное сырье повышающихся количества и качества;
 - расход древесины в стране растет, особенно повышаются заявки на современные продукты;
 - трудности по приобретению древесины растут по всей Европе;
 - зная циклы капиталистических кризисов, следует подготовиться к оживлению мирового рынка;
 - деревообрабатывающая промышленность страны до сих пор развивалась только умеренно.
- На основании сказанных, в период следующего пятилетнего плана намечается осуществить реконструкцию лесопильной промышленности, будет расширено производство древесно-волоконистых и древесностружечных плит, а опираясь на международное сотрудничество — бумажное производство.

Лесопильная промышленность основана на предприятиях трех размеров: 60 М сырья намечается переработать на предприятиях производительностью 50—100 тыс. м, 32 М — производительностью 15—50 тыс. м, 8 М же производительностью до 15 тыс. м.

Целлюлозная промышленность в нашей стране из-за недостатка соответствующего сырья не может развиваться, поэтому создается производственная кооперация в первую очередь с СССР и ФНРЮ, в целях обеспечения бумажного производства в стране.

Dr. Madas, A.: THE MAIN OBJECTIVES OF THE INDUSTRIAL WOOD PROCESSING IN THE NEXT PERIOD OF PLANNING

The situation of wood processing in Hungary is characterized as follows:

- relying upon the measures made in the last 25 years we can expect the availability of timber material in the next 25 years;
- the wood consumption is increasing in the country, especially in the case of up-to-date products;
- the difficulties of importing timber are growing all over in Europe;
- in the knowledge of the cyclical capital crises we have to be prepared for the reviving world market;
- our wood industry has been only moderately developed hitherto.

Accordingly, we are planning for reconstruction in the next 5-year plan in the saw industry, we will develop the fibre- and particle-board industries, and the paper production relying upon an international cooperation.

Our saw industry is to be based upon three kinds of mills: 60% of our raw material will be processed in mills having a capacity of 50—100 thousand cu. m.; 32% will be processed in that of 15—50 thousand cu. m. capacity; and 8% in mills having less than 15 thousand cu. m. capacity.

It is not expedient to develop the cellulose industry in Hungary because of the lack of suitable raw material, thus cooperations for production are to be established with the USSR and Jugoslavia in order to set up the basis of the Hungarian paper production.